

זהר:

אָמַר רַבִּי חֲזִיא כְּתִיב, (קהלת א) אֵין כָּל חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. וְהָכֵא שִׁירְתָּא דָּא אִיהִי חֲדָשׁ וְאִיהִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, דְּהָא תַּחֲוֹת שְׁמַשָּׁא לְהוּי. וּמֵאִי אִיהוּ דָּא סִיְהָרָא, וּכְדִין הוּי חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. מָאִי טַעְמָא בְּגִין כִּי נַפְלְאוֹת עָשָׂה. וּמֵאֵן אֵינּוֹן נַפְלְאוֹת, הָאִי דְכְתִיב הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוּ וְזִרְוּעַ קְדָשׁוֹ. הוֹשִׁיעָה לּוֹ. לְמֵאֵן (דף קכד ע"א) לְהֵהוּא דְרַגָּא דְאָמַר שִׁירְתָּא דָּא, בְּגִין דְּבִהוּ אֶסְתַּמְיָהּ בִּימִינָא וּבְשַׁמְאֵלָא. הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוּ, וְדָאִי לְהֵהוּא דְרַגָּא דְהָאִי מְזִמּוֹר, אֵימְתִי בְּזִמְנָא דִּיקוּמוֹן מְתִי עַלְמָא וְיִתְעָרוֹן מַעְפְּרָא, כְּדִין יְהֵא חֲדָשׁ מַה דְלֵא אַתְעֵבִיד בְּהָאִי עַלְמָא.

זהר:

אָמַר רַבִּי חֲזִיא, כְּתוּב (קהלת א) אֵין כָּל חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, וְכֵאן שִׁירָה זוּ הִיא חֲדָשׁ, וְהִיא תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, שְׁהִרִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ הִיא, וּמִי הִיא? זוּ הִלְבְּנָה. וְאֵז יֵשׁ חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם כִּי נַפְלְאוֹת עָשָׂה. וּמִי הֵם הַנַּפְלְאוֹת? זֶה שְׁכַתוּב הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוּ וְזִרְוּעַ קְדָשׁוֹ. הוֹשִׁיעָה לּוֹ, אֵת מִי? אֵת אוֹתָהּ הַדְּרָגָה שְׁאִמְרָה אֵת הַשִּׁירָה הַזֶּה, מִשּׁוּם שְׁבָהֶם נִסְמְכָה בִּימִין וּבְשַׁמְאֵל. הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוּ, וְדָאִי לְאוֹתָהּ הַדְּרָגָה שֶׁל הַמְּזִמּוֹר הַזֶּה. מְתִי? בְּזִמְן שְׁקִימוֹ מְתִי עוֹלָם וְיִתְעוֹרְרוּ מִן הַעֶפְרָא, וְאֵז יְהִי חֲדָשׁ מַה שְּׁלֵא נַעֲשָׂה בְּעוֹלָם הַזֶּה.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּזִמְן שְׁיַעֲשֵׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִקְמֹת בְּעוֹלָם בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, אֵז תֵּאמַר הַשִּׁירָה [הוּו], שְׁהִרִי אַחַר כָּף יִתְעוֹרְרוּ מִן הַעֶפְרָא הַמְּתִים שֶׁל הָעוֹלָם וְיִתְחַדְּשׁ הָעוֹלָם בְּקִיּוּם שְׁלָם, שְׁלֵא יִהְיֶה [בְּבַחֲחֵלָה שְׁהַמְּנוֹת שׁוֹלֵט בְּעוֹלָם, מִשּׁוּם שְׁהַנְּחֵשׁ] [נִיא כְּרַת וּמִיָּה בְּעוֹלָם, וְעֵבֶר הַנְּחֵשׁ מִהָעוֹלָם שְׁהוּא גְרָם] גְּרָם מְנוֹת בְּעוֹלָם לְכָל, וְנִטְמָא הָעוֹלָם וְנִחַשְׁכוּ פְּנֵיו.

בֵּא רָאָה, כְּתוּב (בראשית א) וְאִיבָה אֲשִׁית בֵּינְךָ וּבֵין הָאֲשָׁה. מַה זֶה וְאִיבָה? כְּפִתּוּב (איוב ט) חֲלַפּוֹ עִם אֲנִיּוֹת אָבָה. שְׁהֵנָּה כְּמַה אֲנִיּוֹת וּסְפִינּוֹת מְשׁוּטְטוֹת בְּתוֹךְ הַיָּם הַגְּדוֹל, וְיֵשׁ אֲנִיּוֹת וּסְפִינּוֹת נִפְרָדוֹת זוּ מִזּוֹ. וְאוֹתָן הָאֲנִיּוֹת שְׁהַנְּחֵשׁ הַזֶּה שֵׁט בְּתוֹכָן, נִקְרְאוֹת אֲנִיּוֹת אָבָה.

בֵּינְךָ וּבֵין הָאֲשָׁה - זוּ אֲשָׁה יִרְאֵת ה'. וּבֵין זֶרְעָךָ - אֵלוֹ שְׂאֵר עַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. וּבֵין זֶרְעָה - אֵלוֹ יִשְׂרָאֵל. הוּא יְשׁוּפְךָ רֵאשׁ - זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ

רַבִּי יוֹסִי אָמַר בְּזִמְנָא דִּיעֵבִיד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא נוֹקְמִין בְּעַלְמָא בְּגִינְיֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל, כְּדִין יִתְאָמַר שִׁירְתָּא, דְּהָא לְבַתֵּר יִתְעָרוֹן מַעְפְּרָא מְתִי עַלְמָא וְיִתְחַדְּשׁ עַלְמָא בְּקִיּוּם שְׁלָם דְלֵא לִיהוּי (בְּקַרְמוּתָא דְשְׁלִיט מוּתָא בְּעַלְמָא בְּגִין דְחַוּיָא) (נ"א כְּרַת וּמִיָּה בְּעַלְמָא וְיִתְעָבֶר חַוּיָא מַעְלָמָא דְגְרִים) גְּרִים מוּתָא בְּעַלְמָא לְכָלָא וְאֶסְתַּאֲבַב עַלְמָא וְאַתְחַשִּׁיף אַנְפוּי.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (בראשית ג) וְאִיבָה אֲשִׁית בֵּינְךָ וּבֵין הָאֲשָׁה. מָאִי וְאִיבָה כְּדְכְתִיב (איוב ט) חֲלַפּוֹ עִם אֲנִיּוֹת אָבָה. דְּהָא כְּמַה אַרְבִּין שְׁטָאן גּוֹ יִמָּא רַבָּא, וְאִית אַרְבִּין וּסְפִינָן מְתַפְּרָשָׁן דָּא מִן דָּא. וְאֵינּוֹן אַרְבִּין דְּהָאִי נְחֵשׁ שְׂאֵט בְּגוּוֹיֵיהוּ אַקְרוּן אֲנִיּוֹת אָבָה.

בֵּינְךָ וּבֵין הָאֲשָׁה. דָּא אֲשָׁה יִרְאֵת יי. וּבֵין זֶרְעָךָ, אֵלִין שְׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. וּבֵין זֶרְעָה, אֵלִין יִשְׂרָאֵל. הוּא יְשׁוּפְךָ רֵאשׁ, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְזִמְיִן לְבַעֲרָא לִיָּה מַעְלָמָא דְכְתִיב, (ישעיה כה) בְּלַע

הַמּוֹת לְנֶצַח. וְכָתִיב, (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמֵאָה אֶעְבִּיר מִן הָאָרֶץ.

ראש, דָּא לְזִמְנָא דְאֵתִי דִיתְעֲרוּן מִתְּנָא. דְהָא כְּדִין לְהוּי עֲלָמָא רֵא"ש, דִּיתְקִיִּים בְּרֵא"ש דְאִיהוּ עֲלָמָא עֲלָאָה. וְאִתָּה תְּשׁוּפְנוּ עֲקֵב. דָּא בְּהֵאִי עֲלָמָא הַשְׁתָּא דְאִיהוּ עֲקֵב וְלֹאוּ אִיהוּ בְּקִיּוּמָא וְהֵהוּא חוּזָא נְשִׁיף לְעֲלָמָא וְאַחֲשִׁיף אֲנַפּוּי בְּרִיין.

תָּא חֲזִי, יוֹמִין דְּבֵר נֶשׂ אֶתְפְּרִיאוּ וְקִיִּימוּ בְּאִינוּן דְּרִגִין עֲלָאִין, פִּינּוּן דְּמַסְיִימוּ לְאֶתְקִימָא בְּאִינוּן דְּרִגִין דְּכְתִיב, (תהלים ז) יָמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בֵּהֶם שְׁבַעִים שָׁנָה וְגו', מִפְּאֵן וְלִהְלָאָה לִית דְּרִגָּא לְאֶתְקִימָא. וּבְגִין כִּף וְרַהֲבִ"ם עֲמַל וְאֶן. וְאִינוּן פְּלֵא הוּוּ.

אַבְרָם אִינוּן יוֹמִין דְּצַדִּיקָא (דף קכד ע"ב) הוּוּ וְאֶתְקִימּוּ כְּמָה דְאֵת אָמֵר וַיְהִי חַיִּי שְׂרָה. וְכֵן וְאַלְהָ יָמֵי שְׁנֵי חַיִּי אַבְרָהָם. וְאִי תִימָא הָכִי נָמִי כְּתִיב בִּישְׁמַעְעָל דְּכְתִיב, (בראשית כה) שְׁנֵי חַיִּי יִשְׁמַעְעָל. אֲלָא בְתִשׁוּבָה אַהֲדַר, וְעַל דָּא קָרִי בְּיוֹמוֹי וַיְהִיּוּ:

וְתַמְתַּ שְׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע. רַבִּי אַבָּא אָמֵר בְּגוּוּנָא דָּא לֹא הוּוּ בְּכָל נְשִׁי עֲלָמָא דְהָא אֶתְמַר חוּשְׁפֵּן יוֹמָהָ וּשְׁנָהָ וְקִיּוּמָהָ בְּעֲלָמָא וְהֵהוּא אֶתֶר דְּאֶתְקַבְּרַת בֵּיהּ. אֲלָא לְאַחֲזָאָה דְלֹא הוּוּ כְּשְׂרָה בְּכָל נְשִׁי עֲלָמָא.

וְאִי תִימָא הָא מְרִים דְּכְתִיב (במדבר כ) וְתַמְתַּ שְׁם מְרִים וְתַקְבֵּר שְׁם. בְּגִין לְאַחֲזָאָה סְרַחֲנָא דִּישְׂרָאֵל קָא אֶתָּא, דְהָא מְיָא לֹא אֲזִלִּי לְהוּי בִּישְׂרָאֵל אֲלָא בְּזַכּוּתָא דְּמְרִים. אֲבָל לֹא אֶתְמַר בְּמִיתְתָּהּ כְּמָה דְּאֶתְמַר בְּשְׂרָה.

רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח (קהלת י) אֲשֶׁרִיף אֶרֶץ שְׁמֶלְכָף

הוּא שְׁעִתִּיד לְבַעַר אוֹתוּ מִן הָעוֹלָם, שְׁפָתוּב (ישעיה כד) בְּלַע הַמּוֹת לְנֶצַח, וְכָתוּב (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמֵאָה אֶעְבִּיר מִן הָאָרֶץ. ראש - זֶה לְעֵתִיד לְבֹא כְּשִׁיתְעוּרְרוּ הַמַּתִּים, שְׁהָרִי אִז הָעוֹלָם יִהְיֶה רֵא"ש, שְׁיִתְקִים בְּרֵא"ש, שֶׁהוּא הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן. וְאִתָּה תְּשׁוּפְנוּ עֲקֵב - זֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּעַתָּה שֶׁהוּא עֲקֵב וְאִינוּ בְּקִיּוּם, וְאוֹתוֹ הַנְּחַשׁ נוֹשֵׁף אֶת הָעוֹלָם וּמַחֲשִׁיף פְּנֵי הַבְּרִיּוֹת.

בֵּא רֵאָה, הַיָּמִים שֶׁל אָדָם נִבְרְאוּ וְעַמְדוֹ בְּאוֹתָם הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת, פִּינּוּן שֶׁהִסְתִּימוּ לְהִתְקִים בְּאוֹתָן הַדְּרָגוֹת, שְׁפָתוּב (תהלים ז) יָמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בֵּהֶם שְׁבַעִים שָׁנָה וְגו'. מִפְּאֵן וְהִלָּאָה אִין דְּרִגָּה לְהִתְקִים, וּמִשׁוּם כִּף וְרַהֲבִ"ם עֲמַל וְאֶן, וְהֵם כְּלֹא הִיוּ.

אַבְרָם אוֹתָם הַיָּמִים שֶׁל הַצַּדִּיקִים הִיוּ וְהִתְקִימוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי חַיִּי שְׂרָה, וְכֵן וְאַלְהָ יָמֵי שְׁנֵי חַיִּי אַבְרָהָם. וְאִם תֵּאמַר, כִּף גַּם כְּתוּב בִּישְׁמַעְעָל, שְׁפָתוּב (בראשית כה) שְׁנֵי חַיִּי יִשְׁמַעְעָל? אֲלָא שְׁחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה, וְעַל כֵּן קָרָא בְּיָמֵי וַיְהִיּוּ.

וְתַמְתַּ שְׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע. רַבִּי אַבָּא אָמֵר, כְּמוֹ זֶה לֹא הִיוּ בְּכָל נְשׁוֹת הָעוֹלָם, שְׁהָרִי נֶאֱמַר חֲשׁוֹן יָמֶיהָ וּשְׁנוֹתֶיהָ וְקִיּוּמָהָ בְּעוֹלָם וְאוֹתוֹ הַמְּקוֹם שֶׁבּוּ הִיא נִקְבְּרָה. אֲלָא לְהִרְאוֹת שֶׁלֹּא הִיתָה כְּמוֹ שְׂרָה בְּכָל נְשׁוֹת הָעוֹלָם.

וְאִם תֵּאמַר הִנֵּה מְרִים, שְׁפָתוּב (במדבר כ) וְתַמְתַּ שְׁם מְרִים וְתַקְבֵּר שְׁם - זֶה בֵּא לְהִרְאוֹת אֶת סְרַחּוֹנָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׁהָרִי הַמַּיִם לֹא הִלְכוּ בִּישְׂרָאֵל אֲלָא בְּזַכּוּת מְרִים. אֲבָל לֹא נֶאֱמַר בְּמִיתְתָּהּ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּשְׂרָה.

רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח, (קהלת י) אֲשֶׁרִיף אֶרֶץ שְׁמֶלְכָף בֵּן חוּרִים וְשִׁרְיָף בַּעַת יֹאכְלוּ. הַפְּסוּק הַזֶּה בְּאַרְוֵהוּ